

Domov>Zakonodaja in sodna praksa>Nacionalno pravo

Nacionalno pravo

Španija

Ta stran vsebuje informacije o španskem pravnem sistemu in splošni pregled pravnega reda v državi.

Viri španskega prava

Viri španskega prava so opredeljeni v členu 1 civilnega zakonika (*Código Civil*):

viri španskega pravnega reda so zakoni, ustaljene prakse in splošna pravna načela;

določbe, ki so v nasprotju z določbami višjega reda, so pravno neveljavne;

ustaljene prakse se uporabljajo le, če ni veljavne zakonodaje, če niso v nasprotju z javnim redom ali moralo in če jih je mogoče dokazati;

pravne prakse, ki niso le razlaga neke izjave volje, se štejejo za ustaljene prakse;

splošna pravna načela se uporabljajo, kadar ne obstajajo zakonodaja ali ustaljene prakse, ne glede na njihovo vlogo pri oblikovanju pravnega reda;

pravna pravila iz mednarodnih pogodb se v Španiji ne uporabljajo neposredno, dokler z objavo njihovega celotnega besedila v uradnem listu Španije (*Boletín Oficial del Estado*) ne postanejo del notranjega pravnega reda;

sodna praksa dopolnjuje pravni red z doktrino, ki jo skozi čas oblikuje vrhovno sodišče (*Tribunal Supremo*) s svojo razlago in uporabo zakonodaje, ustaljenih praks in splošnih pravnih načel;

španski sodniki in sodišča, ki jih zavezuje ustava in pravna država, morajo po dolžnosti odločiti o vsaki zadevi, ki jo obravnavajo, pri čemer se pri navedeni odločitvi opirajo na vzpostavljene sistem virov.

Vrste pravnih instrumentov

Ustava: najvišji pravni akt španske države, ki velja za vse javne organe in državljane. Vsaka določba ali akt, ki je v nasprotju z ustavo, je pravno neveljaven.

Vsebina ustave je razdeljena na dva jasno ločena dela: (a) pravno doktrino in (b) sistemski zakon.

Mednarodne pogodbe: pisni sporazumi, ki jih sklenejo nekateri subjekti mednarodnega prava in ki jih to pravo ureja. Vključujejo lahko en ali več povezanih pravnih instrumentov ne glede na njihovo poimenovanje. Ko so mednarodne pogodbe podpisane in uradno objavljene v Španiji, postanejo del notranjega pravnega reda.

Statuti o avtonomiji: temeljna španska institucionalna pravila, ki veljajo za posamezne avtonomne skupnosti in so bila priznana s špansko ustavo iz leta 1978. Sprejmejo se s sistemskim zakonom. Vsebujejo vsaj ime avtonomne skupnosti, njene ozemelske meje, imena, organizacijske strukture in sedeže avtonomnih institucij ter pristojnosti, ki so jim podeljene. Statuti o avtonomiji niso niti izraz suverenosti niti *ustava*, ker ne izvirajo iz primarnega ustavnega pooblastila (ki ni bilo podeljeno ozemljem, ki so postala avtonomne skupnosti), temveč je treba njihov obstoj pripisati priznanju s strani države, pri čemer načelo avtonomije v nobenih okoliščinah ne ogroža načela enotnosti.

Zakon: Španija ima različne vrste zakonov.

Sistemski zakoni: zakoni, ki se nanašajo na izvajanje temeljnih pravic in državljanskih svoboščin, zakoni, s katerimi se sprejmejo statuti o avtonomiji in pravni red, ki ureja splošni volilni sistem, ter drugi zakoni, določeni v ustavi.

Splošni zakoni: zakoni, ki urejajo zadeve, ki niso urejene s sistemskimi zakoni.

Zakonodajne uredbe: zakonske določbe o nekaterih zadevah, ki jih vlada sprejme na podlagi pooblastil, ki jih je nanjo prenesel parlament (*Cortes Generales*).

Uredbe z zakonsko močjo:časne zakonodajne določbe, ki jih vlada sprejme v izrednih razmerah in nujnih primerih ter ne vplivajo na pravni red, ki ureja osnovne državne institucije, pravice, dolžnosti in svoboščine državljanov na podlagi naslova I ustave, pravni red, ki ureja avtonomne skupnosti, ali pravni red, ki ureja splošni volilni sistem. Uredbe z zakonsko močjo je treba predložiti v razpravo in glasovanje celotnemu poslanskemu kongresu (*Congreso de los Diputados*), in sicer v 30 dneh od njihovega sprejetja.

Uredbe: splošna pravna pravila, ki jih sprejme izvršilna oblast. V hierarhiji predpisov se uvrščajo takoj za zakonom, ki ga običajno izvajajo.

Ustaljene prakse: opredeljene so kot „sklop pravil, ki izhajajo iz bolj ali manj stalnega ponavljanja enotnih dejanj“. Da bi ustaljena praksa predstavljala izraz kolektivne in spontane volje, mora biti razširjena, stalna, enotna in trajna.

Splošna pravna načela: splošne normativne izjave, za katere se, ne da bi bile formalno vključene v pravni red, šteje, da so del navedenega reda, ker so podlaga za druge posebne normativne izjave ali abstraktno obsegajo vsebino skupine takih izjav. Uporabljajo se za odpravo pravnih vrzeli ali razlago pravnih pravil.

Sodna praksa: oblikuje se na podlagi dveh sodb – ki ju izda vrhovno sodišče ali v nekaterih zadevah, za katere je pristojnost omejena na avtonomne skupnosti, višje sodišče (*Tribunal Superior de Justicia*) zadevne avtonomne skupnosti –, v katerih se določeno pravilo razlaga enako. Če se sodnik ali sodišče oddalji od doktrine vrhovnega sodišča, sodba ni samodejno razveljavljena, temveč je podlaga za kasacijsko pritožbo. Kljub temu lahko tako vrhovno sodišče kot tudi višje sodišče v posamezni avtonomni skupnosti iz utemeljenih razlogov odstopata od ustaljene sodne prakse in kadar koli oblikujeta novo sodno prakso.

Hierarhija predpisov

V členu 1(2) španskega civilnega zakonika je navedeno, da so „[d]oločbe, ki so v nasprotju z določbami višjega reda, [...] pravno neveljavne“. To pomeni, da je treba nujno določiti hierarhijo predpisov. Zato so s špansko ustavo urejena medsebojna razmerja med različnimi predpisi ter njihova hierarhična in pristojnostna razmerja.

V skladu z ustavo je prednostni vrstni red predpisov v španskem pravu naslednji:

ustava;

mednarodne pogodbe;

zakoni v naslednjem vrstnem redu: sistemski zakoni, splošni zakoni in predpisi s statusom zakona (vključno s kraljevimi uredbami z zakonsko močjo in kraljevimi zakonodajnimi uredbami), pri čemer med njimi ni hierarhije, ampak obstajajo različni postopki in področja uporabe;

predpisi, ki jih izda izvršilna oblast in imajo svojo hierarhijo, odvisno od organa, ki jih izda (kraljeve uredbe, ministrske odredbe itd.).

Poleg tega je bilo določeno načelo pristojnosti v zvezi s predpisi, ki jih izdajo parlamenti različnih avtonomnih skupnosti (uredbe regionalne vlade, odredbe regionalne vlade itd.).

Sodniki in sodišča ne uporabijo predpisov ali drugih določb, ki so v nasprotju z ustavo, zakonom ali načelom hierarhije predpisov.

Institucionalni okvir

Institucije, pristojne za sprejemanje pravnih pravil

Institucionalni okvir Španije temelji na načelu delitve oblasti, pri čemer imajo zakonodajno oblast španski parlament in zakonodajne skupščine avtonomnih skupnosti države.

Vlada na ravni države in na ravni vsake avtonomne skupnosti ima izvršilno oblast – vključno s pristojnostmi za zakonsko urejanje – in včasih izvršuje zakonodajna pooblastila, kot jih nanjo prenese parlament.

Lokalni organi nimajo zakonodajnih pooblastil, imajo pa regulativna pooblastila, ki jih izvršujejo predvsem v obliki občinskih podzakonskih aktov.

Zakonodajne pobude dajejo vlada, kongres in senat, skupščine avtonomnih skupnosti in v nekaterih primerih ljudska iniciativa.

Postopek odločanja

Mednarodne pogodbe: na voljo so trije mehanizmi sprejemanja, ki so odvisni od zadev, ki jih ureja pogodba.

Prvič, s sistemskim zakonom se odobri podpis pogodb, kadar je izvajanje pristojnosti, ki izhajajo iz ustave, podeljeno mednarodni organizaciji ali instituciji.

Drugič, vlada lahko da soglasje države za podpis pravno zavezujočih pogodb ali sporazumov ob predhodni odobritvi parlamenta v naslednjih primerih: politične pogodbe, vojaške pogodbe ali sporazumi, pogodbe ali sporazumi, ki vplivajo na ozemelsko celovitost države ali temeljne pravice in dolžnosti iz naslova I, pogodbe ali sporazumi, ki vključujejo finančne obveznosti za davčne organe, in pogodbe ali sporazumi, ki zahtevajo spremembo ali odstopanje od zakona ali zakonodajne ukrepe za njihovo izvajanje.

Nazadnje, pri vseh drugih zadevah je treba le obvestiti kongres in senat, takoj ko je pogodba podpisana.

Ko so mednarodne pogodbe podpisane in uradno objavljene v Španiji, postanejo del notranjega pravnega reda. Od določb pogodb je mogoče odstopati, jih spremeniti ali odložiti njihovo uporabo le na način, določen v samih pogodbah ali v skladu s splošnimi pravili mednarodnega prava. Mednarodne pogodbe in sporazumi se lahko odpovejo po istem postopku, po katerem se sprejmejo.

Zakon:

Svet ministrov (*Consejo de Ministros*) odobri predloge zakonov ter jih skupaj s predstavitvijo razlogov za njihovo uvedbo in pravnim ozadjem, potrebnima, da lahko kongres sprejme odločitve o njih, predloži kongresu.

V avtonomnih skupnostih predloge zakonov odobrijo zadevni sveti ministrov in se pod enakimi pogoji predložijo zakonodajni skupščini zadevne avtonomne skupnosti.

Ko kongres odobri predlog splošnega ali systemskega zakona, predsednik kongresa o tem nemudoma obvesti predsednika senata, ki predlog zakona nato predloži v razpravo senatu. Senat lahko v dveh mesecih od datuma prejema predloga zakona vloží veto na ta predlog ali ga spremeni. Veto mora biti sprejet z absolutno večino.

Predloga zakona ni mogoče predložiti kralju v potrditev, dokler kongres ne ratificira prvotnega osnutka (v primeru veta je za to potrebna absolutna večina, navadna večina pa zadostuje, ko od njegove predložitve pretečeta dva meseca) ali glasuje o spremembah, ki jih sprejme ali zavrne z navadno večino.

Dvomesечni rok, v katerem lahko senat vloží veto na predlog zakona ali ga spremeni, se skrajša na 20 koledarskih dni v primeru predlogov zakona, ki jih vlada ali kongres razglasi za nujne.

Zakoni, ki jih sprejme parlament, se predložijo kralju, ki jih v 15 dneh od sprejetja potrdi, izda in odredi njihovo objavo.

Sistemiški zakoni: za sprejetje ali spremembo systemskih zakonov ali odstopanje od njih je potrebna absolutna večina v kongresu pri končnem glasovanju o predlogu zakona v celoti.

Uredbe: uredbe se sprejemajo po naslednjem postopku:

postopek za sprejetje uredbe začne ustrezní oddelek za oblikovanje politike s pripravo ustreznega predloga, ki se predloži s poročilom o potrebi po uredbi in njeni ustreznosti ter finančnim poročilom, ki vključuje oceno s tem povezanih stroškov;

v pripravljalnem postopku je treba poleg poročil, mnenj in predhodnih obveznih odobritev pridobiti vse študije in opraviti vsa posvetovanja, ki se štejejo za potrebne za zagotovitev ustreznosti in zakonitosti besedila. Uredbam mora biti v vsakem primeru priloženo poročilo o učinkih, ki jih imajo ukrepi iz uredb, na spola;

če določba vpliva na legitimne pravice in interese državljanov, se lahko v razumnem roku, ki ni krajši od 15 delovnih dni, opravi javno zaslišanje. Če je torej to potrebno zaradi narave določbe, se določba predloži v javno posvetovanje v zgoraj navedenem obdobju;

tehnični generalni sekretariat (*Secretaría General Técnica*) mora v vsakem primeru poročati o predlogih uredb brez poseganja v mnenje državnega sveta (*Consejo de Estado*), kadar je to zakonsko določeno;

če lahko uredba vpliva na razdelitev pristojnosti med državo in avtonomne skupnosti, bo potrebno predhodno poročilo javnih organov; preden lahko uredbe, ki jih je sprejela vlada, začnejo veljati, morajo biti v celoti objavljene v uradnem listu.

Pravne zbirke podatkov

Uradni list upravlja [zbirko podatkov](#), ki vsebuje vso zakonodajo, objavljeno od leta 1960.

Ali je dostop do zbirke podatkov brezplačen?

Dostop do te zbirke podatkov je brezplačen.

Kratek opis vsebine

Vsi uradni listi, objavljeni od leta 1960, so na voljo na spletišču uradnega lista.

Spletišče vključuje iskalnik po zakonodaji in obvestilih ter zbirke ustavne sodne prakse (od leta 1980), poročil in mnenj državne pravne službe (*Abogacía del Estado*) (od leta 1997) ter mnenj državnega sveta. Vključuje tudi **prenovljene različice**, ki vsebujejo glavne spremembe zakonodaje. Nazadnje, ponuja storitev opozarjanja, ki zajema zakonodajna obvestila, javne objave ter vpogled v informacije in dokumentacijo.

Sorodne povezave

[Zbirka španske zakonodaje](#)

Zadnja posodobitev: 17/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.